

Eindelijk volwassen – de wijsheid van de tweede levenshelft (2) Generativiteit *“leer ze aan je kinderen, herhaal ze ...”*

Inleiding op de bijbellezing

(Tommy)

In psalm 71 is sprake van een groot vertrouwen. Als het ware ingepakt in dat vertrouwen is er de klacht: het leven is zwaar, de vijanden (binnen en buiten jezelf) meedogenloos. De psalm is een lied van een oude vrouw of man. Zij/hij overziet wat God in het leven heeft betekend en er is maar één conclusie: het leven is soms zwaar, maar altijd weer is er de hand van God. Dat kan alleen maar leiden tot een danklied. Daarmee wordt dit ook een lied van vertrouwen maar ook van wijsheid, van levenswijsheid. Die wijsheid wil de dichter graag doorgeven aan de komende generaties.

Lezing

Bij jou, Jij, mag ik schuilen;
Dat ik niet beschaamd sta, nooit van mijn leven!
Jij weet wat recht is,
red me en breng me in veiligheid!
Geef me gehoor en bevrijd me!
Word voor mij een rotsvaste woning
Waarin ik steeds terecht kan!
Jij hebt bepaald dat je mij zou bevrijden,
want je bent mijn rots en mijn burcht.
Mijn God, laat me ontkomen aan de handen van slechte mensen,
uit de greep van uitbuiters en onderdrukkers!
Al mijn hoop is gevestigd op jou, mijn machtige,
van JOU ben ik zeker, van jongs af aan.
Vanaf de moederschoot ben ik veilig bij je,
Je bent mijn toeverlaat sinds mijn moeder mij droeg,
Voor jou is steeds mijn lied.
Ben ik voor velen een teken aan de wand,
jij bent mijn machtige toevlucht.
Mijn mond is vol van mijn lied,
elke dag van je luister.
**Laat me niet in de steek op mijn oude dag,
nu mijn krachten het begeven, verlaat me niet!**
Want mijn vijanden hebben het over mij,
wie mij naar het leven staan, overleggen met elkaar.
Ze zeggen: ‘God heeft hem in de steek gelaten,
Op hem af, grijp hem, niemand redt hem!’
God, blijf niet ver van mij,

Mijn God, kom me snel te hulp!
Laat ze beschaamd staan,
laat ze doodvallen wie mij naar het leven staan;
dat ze hoon en schande op zich laden
wie mij kwaad willen doen.
Maar ik, ik blijf uitzien naar jou
en ik blijf er ook liederen bij zingen.
Mijn mond zal zeggen dat je rechtvaardig bent,
voortdurend ben je aan het bevrijden,
het is niet bij te houden.
Ik getuig van de kracht van mijn machtige, Jij,
Prent me in dat jij de rechtvaardige bent,
jij alleen.
God, van jongs af aan ben ik bij je in de leer,
en tot op de dag van vandaag
heb ik het over je wonderbaarlijke werken.
Ook nu ik oud word en grijs.
God, verlaat me nooit,
tot ik het nageslacht verteld heb over je macht,
over je kracht aan ieder die nog geboren zal worden,
dat je rechtvaardig bent tot op grote hoogten,
dat je geweldige dingen gedaan hebt,
God, wie kan tippen aan jou!
Je liet ons veel ellende en onheil zien,
maar je blaast ons ook nieuw leven in,
je laat ons er steeds weer bovenop komen.
Dankzij jou zal ik groeien,
en als ik me wend tot jou, troost je me.
Ik wil je danken, spelend op de luit;
voor je trouw, mijn God,
speel ik voor je op de lier,
Heilige van Israël!
Mijn lippen juichen
als ik psalmen zing voor jou,
want jij hebt mij vrijgemaakt.
En mijn tong rept de hele dag van je rechtvaardigheid.
Dat ze beschaamd staan, met hun mond vol tanden,
Die mij kwaad willen doen.

Psalm 71

Uit: Gerard Swüste (2015) Altijd hetzelfde lied – 150 psalmen bewerkt en toegelicht. Middelburg: Skandalon.

Overweging

(1) Herhalen van het denkkader in het boek (zie ook eerste viering) (Evelien)

In zijn boek *'De wijsheid van de **tweede levenshelft**'* stelt Frits De Lange: *'Iedereen wil graag oud worden, maar niemand wil het zijn.'*

In de **eerste levenshelft** spelen we voorgegeven maatschappelijke rollen: we zijn kind, we zijn student, we worden partner, ouder, werknemer, buur, ... Hierop worden we voorbereid door **gewoontes** en **verwachtingen** binnen de cultuur waarin we leven.

Maar voor de **tweede levenshelft**, laat ons zeggen 'voor na ons pensioen', ligt geen script meer klaar. We kunnen nog even blijven doorwerken, oppas-oma en oppas-opa worden,... Maar ergens in de zeventig moeten we **onzelf opnieuw uitvinden om zin en betekenis aan ons leven te kunnen geven**.

De **vraag** die **centraal** staat in het boek is: **'Hoe kun je het script van je tweede levenshelft uitschrijven**, als de twee scenario's die de maatschappij ons voorhoudt (a) enerzijds de **utopie** van de eeuwige jeugd zijn, waarin leeftijd herleid wordt tot een verwaarloosbare bijkomstigheid en (b) anderzijds het **drama** van aftakeling en verlies.

Frits De Lange biedt **WIJSHEID** aan **als aantrekkelijk en inspirerend alternatief**. *'Belangrijk is **niet wát** je in je tweede levenshelft gaat **doen**, maar welke persoon je dan bent.'*

Eén van de manieren waarop **wijsheid** zichtbaar wordt, geven we in deze viering graag ruimte. 'Een wijs iemand is iemand die meer bezig is met de toekomst van de volgende generaties dan met die van zichzelf.' Het gaat er dan niet meer om dat je **zelf** blijft voortleven, maar dat **wat je belangrijk vindt een toekomst krijgt**.

(2) Het antwoord van Nand

Net als vorige week, stelden we ook voor deze viering enkele mensen een vraag, aansluitend bij dit thema.

'Wat heeft het leven jou doorheen de jaren geleerd?'

'Welke levenswijsheid zou jij graag doorgeven aan de aankomende generaties?'

Deze vraag bleek om uiteenlopende redenen niet zo makkelijk te beantwoorden.

Nand was één van de mensen die we vroegen. Hij formuleerde op deze vraag een persoonlijk antwoord dat Tommy vandaag in naam van Nand wil vertolken:

"Belangrijk in mijn leven zijn: mogen studeren, een zeer goede vrouw, mijn werk, mijn geloof en mijn engagement. Hieruit leerde ik: veel hangt aan elkaar en ook bij het positieve komt er negativiteit en bij het negatieve komt er ook positiviteit.

Ik verduidelijk via ervaring:

- liefde en verdriet komen samen via ziekte en kinderloosheid. Dit laatste liet ons toe zeer veel meisjes te laten studeren in Afrika.

- mooi werk ja, maar ook plotse afdanking op 46 jarige leeftijd. En dat leidde ons tot voltijds zinvol vrijwilligerswerk.

- Geloof leidt naar engagement. De essentie van mijn geloof is liefde als motor voor alles in mijn dagdagelijks leven.

Voor dit alles voel ik me zeer dankbaar.

Levenswijsheden die ik graag zou doorgeven aan de volgende generaties:

1/ blijf dromen zowel persoonlijk als maatschappelijk. Vergeet niet dat alle utopies van vroeger nu realiteit zijn.

2/ (een beetje aarzelend) heb je eens wat extra geld geef het weg aan een project dat structureel werkt (dus iets dat wil verandering brengen in de maatschappij). Zo ervaar je dat weggeven ook eens een geschenk kan zijn zowel voor de ontvanger als voor de gever."

(3) Deelmoment

Graag geven we tijdens deze viering ook nog even de ruimte aan jullie allen om – indien je dat kan en wil – kort het woord te nemen rond de volgende vraag:

'Welke levenswijsheden heb je zelf meegekregen van iemand op jouw levensweg? Dit kan een betekenisvolle gedachte of waarde zijn die iemand jou ooit aanreikte of voorleefde?'

(4) Tot slot ... een wijsheid ontleend aan Frits De Lange

'Wijsheid komt niet vanzelf met de jaren, al zijn wijze mensen doorgaans wel wat ouder. Maar, om wijs te worden moet je best vroeg beginnen.'

Tommy Vandendriessche, Evelien Debaes en Nand Morlion
De Lier, Brugge, 22 mei 2022